

en lille Smule mere stiltfærdig i sine Profetier om, hvilken Samfundsform vi skal have, naar Krigen engang er forbi. Han ved jo lige saa lidt derom, som alle vi andre. Vi ved selvfølgelig ikke, hvad der vil ske, naar Krigen engang er endt og vi igen kommer ind under normale Forhold, om vi saa skal gaa mere i socialistisk Retning, eller om vi med Hensyn til Samfundsreformer stadig skal betrede de samme Veje, vi i saa mange Aar har været inde paa under de liberale Partiers Ledelse. Jeg tror imidlertid, det sidste vil ske. Da nemlig hele den økonomiske Samfundsmekanisme nu er fuldstændig ude af sine Fuger, maa man ikke være for hurtig til at drage Slutninger fra den Tid, vi lever i, til Tiden, der kommer efter Krigen. Det er klart, at det har været nødvendigt at træffe en hel Del ekstraordinære Foranstaltninger, netop fordi Tiden i det hele taget er saa unormal. Men man kunde ligesaa godt vende det om og sige, at netop under de nuværende i allerhøjeste Grad unormale Forhold har maaske en og anden af de socialistiske Teorier med Modifikationer kunnet accepteres, men under normale Forhold vil de vise sig ganske umulige. Derom er der efter min Mening ingen Tvivl.

Vi har faaet meget tydeligt at vide gennem de Indlæg, der er fremkommet fra flere socialdemokratiske Medlemmers Side — de har med særlig Kraft fremhævet det her under Finanslovsforslagets første Behandling, det er derfor, jeg berører Sagen —, at man skal gaa frem imod fuldstændig at afskaffe Ejendomsretten. Det er naturligvis noget, vi ikke lader os skræmme af, vi, der tilhører Partier, som ser paa hele vor Samfundsordning paa anden Maade; men jeg har aldrig nogen Sinde hørt dette klare udtalt — og det er jeg i og for sig ikke ked af — end af det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds og for Resten ogsaa andre af de socialdemokratiske Rigsdagsmænd, der har haft Ordet under denne første Behandling. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds bebuder Kamp, og der er jo ingen Tvivl om, at der vil komme saadanne, især hvis man radikalt vil slaa ind paa de Veje, han talte saa meget om, da han havde Ordet i Eftermiddagsmødet. Der er heller ingen

Tvivl om, at vi til sin Tid vil være parate til at møde ham og hans Meningsfæller, der altsaa mener, at vi skal gaa over til en anden Samfundsordning, og da vil det, som sagt, vise sig, om ikke det danske Samfund vedblivende vil vandre ad Vestres gamle, prøvede Vej. Vi mener selvfølgelig ikke, at alt er opnaaet. Der er uhyre meget tilbage endnu; der er Udvekster o. s. v., som vi skal se at skære bort, saaledes at alt, hvad der er værd at frede om, kan gro frodigere og kraftigere her i Landet i den kommende Tid. Men jeg vil haabe, at de Reformer, vi faar, vil være lige langt fra reaktionære Tendenser og fra socialistiske Eksperimenter.

Det er imidlertid rart at høre en saadan klar og tydelig Udtalelse, for der har jo undertiden været afholdt politiske Møder, hvor der ogsaa er optraadt Socialdemokrater, som ikke, slet ikke, har udtalt sig paa denne Maade om Gennemførelsen af det socialdemokratiske Program. Jeg var for ikke saa forfærdelig længe siden til et Møde, hvor en socialdemokratisk Rigsdagsmand talte om de socialdemokratiske Ideer og vilde fremhæve for Forsamlingen — det var mest yngre Mennesker, som var til Stede —, hvor velsignelsesrigt det vilde være, hvis det hele efterhaanden kom ind under Statens Ledelse og Styre; og jeg lagde Mærke til, at da han skulde til at bevise, hvor uhyre godt det vilde blive, hvis vi efterhaanden gik over til at lægge alt ind under Statens Ledelse, Styre og Kontrol, saa dvælede han særlig ret længe ved Postvæsenet, og hvor fortrinligt det var blevet, siden Staten havde taget sig af det, saa det var blevet dette uhyre Kompleks. Ja, deri havde han naturligvis Ret, men i saa Henseende er vi ikke uenige med de Herrer Socialdemokrater. Tværtimod er vi af den Anskuelse, at der er en hel Del Ting, blandt andet Postvæsenet — det er et fortrinligt Eksempel —, som man naturligvis slet ikke kunde tænke sig som andet end en Statsinstitution, som Staten skal lede og styre og i det hele føre Kontrol med. Men nu er det interessant — og jeg kan ikke lade være at fremdrage det her, naar man fra socialdemokratisk Side taler om den Velsignelse, det vil blive, naar vi efterhaanden faar lagt alt ind under Statens Ledelse og Kontrol — at lægge